

VE CHVÍLI POSLEDNÍ.

Pro "Pokrok Západu" napsal Franta Hais.

Hodiny v nádražní budově města Omahy ukazovaly na čtvrtou a poledne. Život a ruch ve všech prostorách se zvýšil, obličej zřezenců dráhy vzaly na se úřední tvářnost, cestující různých řad a typů, propíletající se mezi osazenými lavicemi vzdušné síně čekárny, v nervosní nedočkavosti vrhali jakoby ustrašené zraky ke dveřím, vedoucím na perron.

Klece nádražního výtahovádl rychle se kmitala vzduchem a každým vypuštěním passantů z tohoto pohodlného dopravního "létadla" horečný shon a chvat rostl do rozměrů, uchu našemu až skoro nepřijemných. Rekl-li jsem "našemu", mnil jsem osoby dvě: mého přítele a sebe. Krčili jsme se k sobě na kousku lavice jako dva tažní ptáci, odpočívající prostředkem dlouhé pouti na telegrafním drátu. S tlukoucím srdcem a plachými zraky pozorovali jsme život kolem, leč bez přesné myšlenky (alespoň u mně tak bylo), bez určitého dojmu, ačkoliv výjevy kolem nás: úsměvy novomanželů trávilých líbánek v cestách, živá gesta zchtralých semitakých obchodníků, strhané obličej agentů s kořalkou, nedůvěřivé pohledy ruskoo-židovského vyšetřovatele v usmo- leném kaftanu a s nezbytnými pejsy, výmluvná zamkllost loučících se milenců, výkřiky, posuňky, vzdechy, pláč a smích střídaly se tu s kalleidoskopickou rychlostí a barvitostí.

Nový proud lidí vyhrnul se z klece elevatoru a rychle se rozptyloval a ztrácel v masách před- lidné dvorany. Z nové příby- lých mimoděk upoutal mé zraky párek lidí a zájem můj vzrostl, když jsem v drahé sledoval mlado- dou dívku, jednoduše leč vkusně oděnou, s tváří nevšední odůve- nělé krásy, krácející zamklce po- dle svého společníka, staršího již pána prokvétajících vlasů, patrně otce. Párek šel klidně a důstojně přino k naší lavici. V tom, jako- by zákmit blesku sjel do očí divči- ných, všechna vážnost s jejího o- bličeje přehla, jen na okamžik. Dívka, vrhnuvši postranní pohled na svého společníka, ihned zvlá- něla. V tom pohledu jevila se ú- žkost a strach, zda radostné její vzrušení nebylo snad zpozorováno. Ne — nebylo. Její průvodce s profesorskou vážností hleděl v před, než i jeho tvář nabyla vld- nějšího výrazu a ruka jeho vztá- hla se jakoby někomu na pozdrav. Ohlédnuv se, spatřil jsem mladého muže, jenž v uctivém postoji ví- tal se již s právě došedším k ně- mu mým známým — neznámým, který dívku, jej provázející, před- stavil mu co svoji deuru. Mě po- dezření, vzbuzené dřívějším ú- směvem dívky, totiž podezření, že oba mladí lidé tají před starším mužem bližší jakousi známost, bylo zeslabeno odměřeným podá- ním ruky a chladným úklonem.

Nevšimajíc si dívky, oba muži zapředli spolu polohlasitý rozho- vor, z něhož jsem zaslechl a vy- rozuměl, že starší muž je obcho- dník, kdežto mladší cestujícím jednatelem předesešlého, od něhož přijímal ještě nějaké opomenuté instrukce a pokyny. Když skon- čili obchodní rozhovoru, principál napolo již hlavou obrácen k vý- chodu z nádraží, vztáhl ruku — tentokrát již dosti nedbale — své- mu zřizenci na rozloučenou.

A v tomto posledním, otec- m dívky nestřeženém okamžiku po- hledy obou mladých lidí se opět setkaly, leč nyní postřehl jsem v nich výraz nevšedního smutku a žalu. Jak tak vedle sebe stáli, chráněni na jedné straně lavic, kde jsem seděl, a na druhé straně proudem přecházejících, ruce o- bou automaticky se našly a spo- jily v dlouhém a křehčivém stí- sku. — Těly přece milenci —! poučily jsem si. Okamžik na to mladý muž důmyslně velmi nahlas zdvořile pozdravil a, chvatně se o- brátiv, spěchal ku vlaku.

"Viděl's?" — otázal jsem se krátce přítele Nedbala (to se jmenoval); leč hlas mi sešel při pohledu na zsinalou jeho tvář, na třesoucí se rty a vyděšené zraky upřeně k východu, kde postavy starého pána s deurou právě byly

zmizely. Bylo mi jasno, že pří- tel prožívá právě jakousi strašli- vou duševní bouři, ačkoliv ani z daleka příčiny její jsem netušil. Po chvíli napjatého mlčení do- končil jsem celou otázku, ale bylo ještě třeba chopiti přítele za ruku a zatfásti jím, než se z jeho prsou vydralo stíněné "Ano".

"Co je s tebou, čeho jsi se zde- sil?" naléhal jsem na probírající- ho se již druhá.

"Eh, nic, to jen tak mne to chy- tlo, jak šla kolem —" zvolna a přerývaně odpovídal.

"Míníš tu dívku se starým pá- nem?"

"Snad — ano — ale — prosím tě, netež se mně, nemohu ti ničeho říci, jsem rozrušen, později snad..." a přítel, opřev lokty o kolena, prudce zabřel hlavu do dlaní, což činival jen v nejprud- ším pohnutí mysli.

Jsa od útlého mládí s ním ne- rozlučně spojen těsným poutem u- přímného přátelství, domníval jsem se až potud, že znám běh je- ho života dokonale, a nyní ode- hrával se právě epizodku mezi ne- známým mladíkem a rovněž cizí- ulivkou naskytila se v mé znalosti neočekávaná mezera, o jejíž vy- plnění chtěl jsem se nikoliv z nedí- skretnosti pokusit.

Byl právě čas ku nasedání a proto, vzav Nedbala, jenž tu seděl jakoby příkován, ke mně za rámě, vyběhl jsem jej k vlaku. Šel; ale ve východu na perron se ještě o- brátil a plachým zrakem přelétl čekárnu. Marně — fantom byl již zmizel.

Spěchal jsem napřed do vozu, abych vyhledl pro nás vhodné m- sto, vyhovující stíněné náladě přítelově. Obsadil jsem zadní dvě židle a, poněvadž před námi byly ještě asi čtyry řady prázdných se- dadel, byl jsem skoro jist, že sen- timentální kamarád dá se unésti city a, aby si ulehčil, hoře svého srdce mi odkryje dobrovolně. A nezmýlil jsem se.

Přítel, vstoupiv do vozu, těžce dopadl do měkké, plyškem potaže- né židle a, opřen čelem o okenní sklo, zděl se upřeně pozorovat ná- kladní vagon, stojící na vedlejší koleji.

Sám okupoval jsem židli vedle něho a tak nemohl jsem viděti je- ho oči (byly jisté smutny), ale jak jsem se tak na něho se strany zadíval, neulo mi křečovitě šku- bání koutků jeho úst.

Konečně se vlak hnul a pomalu rozjížděl. Zvolna, hadovitě se propílel spoustou jatečních vozů, míjel vysoké náspy, tu zas pro- pasti a viadukty, až posléze se do- stal na rovný terasín, odkud to šlo již v stejné rychlém tempu 40 mil za hodinu.

Přítel, s něhož jsem po celý čas oka nespustil, náhle, jakoby pod vlivem magnetické síly, se obrátil a očima, v nichž bylo lze čísti hlu- boké utrpení, spoulnal na mé tvá- ři. Ničemné jsem shledal, že prv- ní prudké rozehvění jeho už mi- nulo, neboť hlasem skoro již klid- ným pravil: "Jsem to protiva- viť? Ba více než to — jsem osel, ano, starý nerozumný osel (zde se opět počal rozčilovat) se sře- dem jako namočená onuce."

Při tomto porovnání se Nedba- l chraptivě zasmál; ale ze dna toho směchu ozývalo se celým napjetím vále potlačované zoufalství. Při- sedl jsem k němu bližší a jal se jej těšit. Dokazoval jsem mu, že sám sobě křivdíl. "Nech srdce plá- ti —" pravil jsem — "je-li mu žárů třeba; a kdo oheň zalozil, jest jistě hoden toho roztožení, byť tobě dočasnou bolest půso- bilo." "Dočasnou?" vyrazil prud- ce, chopiv se křečovitě mého zá- pěstí, takže jsem se až lekl té di- vokosti. Hned se však vzpamato- val. "Odpusť," pravil, "že jsem se tak rozčilil; budu již klíken — aspoň se o to pokusím. Řekla "dočasnou bolest". Hocha, kěz by tomu tak bylo. Ale ta dočasná bolest trvá již skoro čtyry roky, leč šim dále tím palčivěji se mi vtvírá do prsou a..." "Dovol," přerušil jsem jej, "pravíš, že čty- ry roky... nuže, v tu dobu byli jsme ještě v Čechách?" "O- všem, a právě v ten čas jsem pra- vil největší štěstí svého života. Dnesní moje rozehvění není ni- kterak v přímé souvislosti s onou- dívkou v omašském nádraží, jak se snad mylně domníváš — ne; ona jest mi úplně cizí a nikdy před tím jsem ji nespátřil. Jen ty

oči její plny prosebného smutku, jakoby chtěly říci "zůstaň, neod- cházěj, nebo zoufám" — a pak to stisknutí ruky osudné ve svém dvojím významu (buď: věčné- tvá, — nebo: s bohem na vždy) mně přivedlo na paměť podobné tajné, možno-li tak říci, kradené loučení s bytostí mně neskonale drahou."

Po tomto vyznání se přítel od- mlčel a, zabodávaje se zrakoma do podlahy vagonu, zděl se sbírat myšlenky. Po chvíli pokračoval: "Naše známost začla, jako mnoho jiných, na ulici. Potkávali jsme se denně v určitém hodině a skoro vždy v stejnéh místech, což nás vlastně navzájem upozornilo. Pak začly pracovat pohledy, její, tro- chu vyzývavé, ale při tom milé a něžné toužící, působily na mne sí- lou neodolatelnou. Po třinácti- tím marném boji jsem podlehl. A nelitoval jsem. Neboť v bytosti, která mne milovala již dříve, než jsem měl o tom tušení, (později se mi sama k tomu přiznala) nalezl jsem duši, již podobné bych mar- ně v světě hledal. Nejvýznačnej- ším rysem její povahy byla krajní nezištnost lásky a oddanost, hr- níčelí s pokorou. Teď, kdy všemu konec, den ze dne více poznávám, co jsem měl a co jsem vlastní ví- nou ztratil. Ano, vlastní vinou, a přec muselo se tak státi. Osud, v něž jsem věřím, povolal, abych sám přerval svazek, posvěcený blaženými chvílemi našich duše- vních rozhovorů. Bylo nutno se rozejít. Jen jak? chvíle té jsem se lekal."

"Dovol," — vskočil jsem Ne- dbalovi do řeči — "jaká příčina té vlastně vedla k tomu rozhod- nutí? Vždyť, pokud tvoji slabou povahu znám, následky toho kro- ku musely nezbytně vésti k tvé duševní samovraždě!" Přítel se bolestně usmál a odpověděl: "Pří- činu mého kroku bys nepochopil a, pokud se týče následků, spáchal jsem zločin na ní, na její duši, za- pomenuv (ke své škodě) ubít duši vlastní. Nikdy jsem nemyslíl, že touha po ztracení a sotva již znovu dosažitelném štěstí může vzrůsti do tak strašlivého utrpe- ní, jaké jsem v minulých právě okamžicích prožil... Když jsem jí zjevil svůj úmysl, z počátku ne- věřila; pak se dala do pláče. Pro- šla a zapřísahala, abych zůstal. Konečně podarilo se mi jí částeč- ně přesvědčit o nutnosti dočasné- ho rozloučení. Svollila — oběto- vala se. V předvečer mého od- jezdu jsme se sešli na Letenské pláni. Byl to smutný večer. Při- šla tichá, zamklká a pokorná jako ovečka, hotova nastavit hrdlo o- bětnímu noži. V té chvíli bylo mi jí hluboce líto; líto i sebe, neboť jsem si náhle uvědomil, že šlapu a ničem nejkrásnější květ — květ vyrostlý v pusté zahradě pozem- ské moji pouti, že trhám a šlapu jemné pouto lásky, nikoli těl (v ten večer ani stím smyslné my- šlenky se mně nedotkl), ale duši, jež se pochopovaly a vzájemně do- plňovaly. Objali jsme se. Ona, chvějící se jako list, položila hla- vu na má prsa a bolestně vzdy- chla. Sám s těži jen jsem zadržel slzy. Opanoval jsem se a mým zdánlivým klidem se i jí ulevilo. Ruku v ruce prohloubili jsme Letnou a Chotkovy sady, navští- vili místa, kde jsme prožili tolik omamujících chvílí našl nadlidské lásky, celou cestu však mlčky, ač jsme měli toho tolik na srdcích. 'Chť jsem jí na rozhodnou říci tolik milého, chtěl jsem jí vyjá- dřit slovy nejhlubší svoji vděč- nost za nesmírnou její lásku, vždy pohotovou k jakékoli oběti — za povzbuzující útěchu v dobách mé duševní skleslosti, za inspirace v šase mého tvoření, za každý vřelý pohled, jímž se povždy snažila v boji života často poklesající moji mysl udržeti v rovnováze. Chť jsem — bolest a žal sevřely mi hrdlo. Tušila asi, co se v mém nitru odehrává, neboť, zavěšivši se mi na krk, pohledem, do něhož vložila vlaseku svoji andělskou do- brotu, dala mi na jevo, že mi roz- umí."

Až potud přítel Nedbal pronáel předešlou zprávu ticho, jakoby ze sna. Náhle však se pohnul, obě- ma rukama se chytil za hlavu a hlasem, nepřipouštějícím pochyb- nosti o nejrudším pohnutí, pokračoval. "Ano, rozuměla a — pochlovala. 'Byla jsem jedině tvoje,' pravila, — 'sám to víš nej-

lépe, a zůstanu tvoji navždy. O křehké svoji schránce nemluví; nad tu jsme oba přiliš povznešeni. Mé "já" jest to, čím myslím, cí- tím, žiji, čím jsem té dosud etila a nad svůj život milovala, to jest duši. Tedy duše moje patří tobě na vždy. Ona bude stále s tebou, bude tě provázet na všech cestách, sdílet s tebou štěstí i žal, bude tě chránit před znalomyslním, bu- de ti zdrojem, z něhož budeš čer- pat sílu pro své záměry a uslechti- lé snahy; a nyní s bohem." — Na- posledy jsme se objali, naposledy si stiskli ruce."

Zde se nešťastný můj přítel ná- silně odmlčel. Jeho tvář tak dosti bledá nyní smrtelně zeesnila a brada se mu roztrásla. Pozoro- val jsem, že sbírá poslední zbytek síl, aby se opanoval. Pak stlu- meným hlasem přerývaně ze sebe vyrazil: "V té chvíli poslední, posvěcené modlitbou našich duší, v té chvíli záslubu, spečetěného křečovitým stiskem ruky, uctil jsem dřívou píst "mementa" do- padnout na moji hlavu; neboť to, co ona učinila, přesahovalo vše- eku míru lásky a zbožnění, přesah- ovalo i míru myslitelné největší pokory. Sechýlila se náhle a pol- bila mi ruku, zanechávši na ní palčivou sízu, uroněnou překypě- ním dlouho zdržované bolesti ne- beobětování. Mně..." a přítel pronáseje slovo za slovem, skoro již šeptal — "mně, rušiteli jejího klidu a štěstí, vrahu její andělské duše — mně — naposled — pol- bila — ruku."

Zakašala jsem hlasitě, abych přehlušil bolestný a marně potla- čovaný vzlyk ubohého druhá. Je- ho zprávu, vyvolanou epizodkou z omašského nádraží, zanechala ve mně hluboký dojem. Od té doby nikdy již jsme spolu o tom nenlu- vili a já zvlášt jsem se chránil v jeho společnosti byt i jen nápad- ným pohledem na kolemjdoucí pá- rek milenců dotknouti se bolestně stránky přítelova románu.

Až potud přítel Nedbal pronáel předešlou zprávu ticho, jakoby ze sna. Náhle však se pohnul, obě- ma rukama se chytil za hlavu a hlasem, nepřipouštějícím pochyb- nosti o nejrudším pohnutí, pokračoval. "Ano, rozuměla a — pochlovala. 'Byla jsem jedině tvoje,' pravila, — 'sám to víš nej-

Brawn and Brain

A pure Barley-Malt and Hop Brew is alike, refreshing and strengthening to the man at the forge and the man at the desk. Such a beer is

Gund's Peerless Beer

For many years it has daily grown in public favor because of the Gund natural process of brewing. Its inimitable flavor and remarkable tonic powers have much to do with its popularity. Order a case delivered today. Brewed and bottled only at the

John Gund Brewing Co. La Crosse, Wis.

W. C. Heyden, Mgr., Omaha, Neb. Phone Bell Douglas 2344 Auto A-2344 Carl Furth, Distributor, 716 South 16th St. Phone Bell Douglas 4634 Auto A-2344

Churavěla tři roky.

Paní Marie F. Mundilová, manželka známého a váženého kraja- na v Clarkson, Neb., dříve bydle- la v Chicagu a má zde mnoho pří- tel. Byla po celé tři roky stize- na trappou chorobou, která zdoro- vala všemu léčení. Píše nám o tom následovně:

"Ctělý pane Triner: — Jest tomu rok, co jsem užívala Trine- rovy Angeliky Hořké. Byla jsem velice slabou, neboť jsem po celé tři roky churavěla. Byla jsem stize- na nervovou vysíleností (Ner- vous prostration) a lékaři, již jsem léčení svěřila, mne nemohli uzdravit. Konečně mne bratr můj upozornil na účinky Trinerovy Angelikové Hořké a tak jsem jí začala užívat. Bylo mi stále lé- pe, až jsem se úplně uzdravila a nyní mne zase těší býti na světě. Bydlívala jsem v Chicagu v čís. 1705 W. 19th St. Před rokem jsem se vdala za p. F. J. Mundila. S úctou

Marie F. Mundilová, Clarkson, Neb."

Ve všech případech, kde nervos- nost jest zaviněna nedokonalým zaříváním pohlavní, kde některé ústrojí tělesné pracuje příliš zdlouhavě a potřebuje sem tam dobré pobídky, kde znenáhla mi- sí tělesná síla a ztrácí se duševní svěžest, kde častěji dostávají se bolesti ve vnitřnostech a bolesti hlavy, kde cítí se píchání u srdce a kde tělo jest přeplněno slusivý- mi plyny, kde spánek jest přeru- šován a člověk ráno seslablý, kde jsou obtíže po jídle nebo ne- chuť i odpor k jídlu, kde objeví se náhlá slabost nebo mláha, tam

Trinerova Angeliková Hořká jest lékem nejlepší. Ona úplně vyčistí zařívací ústrojí sešlá a o- svěží je i pobídne k zvýšené čin- nosti, učiní zařívání dokonalým, vyčistí krev a dá novou sílu sva-

lům i nervům. Jest vyrobená z čistého vína, proto jest účinek je- jí trvalý, kdežto tak zvané 'Hoř- ké,' vyráběné ze surového líhu mají pouze přehavý účinek a ne- mohou tedy býti řaděny mezi lé- ky. V lékárnách.

JOS. TRINER, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

OZNÁMKOVÁ KANCELÁŘ.

Obstarávám a přijímám oznám- ky do všech českých, slovanských, polských a chorvatských časopisů v Americe. Jsem výhradní oznám- kový zástupce těchto časopisů. Po- dávám Vám všechny informace, tý- kající se výhod, kteréž se posky- tují oznamovatelům a obchodní- kům, kteří si přejí oznamovat. Ob- starávám překlady do všech řečí. Pošlu Vám seznam všech mezi- slovanských časopisů na požádá- ní. Alois J. Sankaf, 115 Dearborn Str., Chicago, Illinois.

Velký výběr

dobrých a laciných nevzdělaných pozemků, jakož i farem v Minne- sotě, Wisconsinu, Michiganu a Ka- nadě. V nevelké vzdálenosti od velkých měst St. Paul a Minneap- olis. Dosud dobrá příležitost ku koupi dobré a laciné půdy. Píste- na: F. B. MATLACH, český po- zemkový jednatel, 370 Robert St., St. Paul, Minnesota. 40-5p

- Čistěné, trvanlivé a při tom lev- né
KONŠKÉ POSTROJE
ruční hotové
RICHARD BURNELL
čís. 1210 So. 12. St., Omaha
Má na skladě velký výběr sedel,
chomutů, dek, žabrák a bišů. No-
vé postroje od \$35 nahoru.
Postroje z druhé ruky: Jedno-
kotaké od \$2.50 do \$5.00; párové
od \$10.00 do \$25.00. 35-4m
Čistě napřesný a boješ sáskouf
obchod
GROCERNÍ A REZNIČKÝ
vlastní
FRANK KUNCL
č. 1622 So. 10th St., Omaha, Neb.
Krajané v okolí tomto bydlící
obřídí kde vždy víno drahu za-
manit maso, uzasňské výrobky,
žabrou grocerii, zakládané ovoce
a káhlodané žerstvou kolonau.

Jos. L. Padrnos

prvník a volejný notář.

Spektrální sktapes u všech souk-
střuje 124 proti ohni a nejlépeš-
pobednosti.
Tel Douglas 4425. 14-17
14. a William ulice, Omaha, Neb.